

הכרעת דין וגזר דין

1. הנקבלות הנן תלמידות לתעודת הוראה לחינוך מיוחד בחוג לחינוך. במסגרת לימודיהן בקורס "שיקום ושילוב תלמידים עם מוגבלויות – סוגיות פסיכודינמיות וסוציולוגיות" התבקשו הנקבלות לכתוב עבודה מסכמת. מבדיקת העבודה עלה כי הנקבלות העתיקו את העבודה מעבודה שהוגשה שנה קודם לכן, תוך שינויי סדר וניסוח בחלק מן העבודה.
2. הקובלת טענה כי במעשים אלו עברו הנקבלות עבירה של הונאה בבחינה, עבודת בית, עבודה סמינריונית, עבודת גמר או עבודה אחרת המוטלת על התלמיד בקשר עם לימודיו – עבירה לפי סעיף 29.3 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח). כמו כן, עברו הנקבלות לטענת הקובלת על עבירה של הפרה של הוראות המתייחסות לבחינה, עבודת בית, עבודה סמינריונית, עבודת גמר או עבודה אחרת המוטלת על התלמיד בקשר עם לימודיו, לרבות הוראות בדבר התנהגות במהלך בחינה בכתב או בעל פה – עבירה לפי סעיף 29.4 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח).
3. הנקבלות הודו בעובדות וכפרו באשמה.
4. טענת ההגנה היא שלא התגבש אצל הנקבלות היסוד הנפשי הנדרש לעבירת ההונאה, ובפרט שלא הייתה להן כוונה או מטרה להונות. טענת הנקבלות הייתה שהן העתיקו משפטי מפתח מהעבודה הקודמת ואז ניהלו דיון ביניהן בסוגיות המרכזיות ועיבדו את הטיוטא כך שהן שכחו את מקור המשפטים, התייחסו לרעיונות כאל שלהן ובוודאי שלא התכוונו להונות. לכל היותר, מדובר לטענתן בטעות רשלנית, שעליה הן מצרות ומתחרטות כמובן.
5. לאחר ששקלתי את העניין שוב ושוב, הגעתי למסקנה שיש להרשיע את הנקבלות בעבירת ההונאה. ראשית, באשר לעצם דרישת הכוונה להונות, אני מתעלם מהנוסח של התקנון המפורסם כרגע באתר האוניברסיטה ומניח, לטובת הנקבלות, שדרישה זאת עומדת על כנה. יחד עם זאת, לאחר ששמעתי את הנקבלות ואת טענות באת כוחן, אינני מצליח להבין כיצד ניתן להעתיק קטעים מעבודה של אדם אחר, תוך שינויי נוסח קלים בלבד וללא שום אזכור, מבלי לצפות באופן כמעט וודאי שקורא שאינו מכיר את העבודה יקבל את הרושם שמדובר בעבודתן של הנקבלות עצמן. גם אם לא הייתה לנקבלות כוונה להונות את הקורא, לפי הלכת הצפיות די בצפייה כזאת כדי להביא להרשעה בעבירת כוונה.
6. כמו כן, אינני יכול לקבל את הטענה שעד שהגיעו המשפטים הללו לעבודה הסופית, הנקבלות שכחו את מקורן וראו בהן משפטים שלהן, שכן אינני רואה כאן הבדל בין מקרה בו סטודנט היה מעתיק משפטים מתוך מאמר מבלי לציין את המקור ומשנה קלות את ניסוחם, שהרי גם הוא יוכל תמיד לטעון שרק סיכם את המאמר בטיוטת ביניים ואז "שכח" את מקור המשפטים והתחיל להתייחס אליהם כאל משפטיו שלו.
7. גם באשר לשאר יסודות העבירה, לא השתכנעתי במהלך הדיון שיש ספק ממשי בכך שהנקבלות היו מודעות לשאר היסודות ברכיב העובדתי של העבירה, או שלמצער לפחות התעורר בהם אפילו חשד אותו לא טרחו לבדוק.

8. אגב, גם שימוש ברעיונות של חוקרים אחרים דורש אזכור, לא רק שימוש באותן מילים, כך שטענת הנקבלות כאילו הן קיבלו השראה בלבד, לא רק שהופרכה עובדתית במהלך הדיון כשעברנו על קטעים שונים בעבודה וראינו את הדמיון המילולי הרב, אלא שטענה זאת גם אינה מספיקה על מנת להראות שלא מדובר בהונאה. השימוש ברעיונות של אחרים תוך הצגתם כרעיונות מקוריים של כותב העבודה מצוי בליבת עבירת ההונאה, גם אם ההוכחה של שימוש ברעיונות קשה מהוכחת השימוש במילים.

9. לאחר מתן הכרעת הדין, הצדדים הגיעו להסדר טיעון באשר לעונש. לאור הנסיבות המיוחדות של המקרה, הן בשל העובדות המפורטות לעיל והן בשל נסיבותיהן האישיות של הנקבלות, הסכימו הצדדים על העונש הבא: הרחקה לסמסטר ב' תשע"ו, שתומר ב-40 שעות לתועלת הציבור, מניעת אישורים עד סוף סמסטר א' תשע"ז, פסילת הקורס נשוא הקובלנה והרחקה על תנאי של שנה למשך שנתיים.

10. קיבלתי את עמדת הקובלת ולאור כך אני גוזר על הנקבלות:

- הרחקה לסמסטר ב' תשע"ו, שתומר ב-40 שעות לתועלת הציבור. ביצוע העבודות יהיה תנאי לקבלת תעודת ההוראה.
- מניעת אישורים עד סוף סמסטר א' תשע"ז.
- פסילת הקורס נשוא הקובלנה.
- הרחקה על תנאי של שני סמסטרים למשך שנתיים.

ניתן ביום _____ בהיעדר הצדדים. יפורסם ללא שמות הנקבלות.

ד"ר עמית פונדיק
סגן ממונה על המשמעת